

Beslutad av: Kommunstyrelsens utskott för
utbildning och arbete
Framtagen av: Emma Frostensson, områdeschef

Beslutsdatum: 2018-02-08
Dokumentansvarig: Områdeschef
Diarienummer: KS/2017:619
Giltighetstid: Tillsvidare

Innehåll

1	Inledning	3
2	Syfte	3
3	Socialt boende – andrahandskontrakt	3
3.1	Målgrupp.....	3
3.1.1	Socialt utsatta grupper	4
3.2	Regler och förutsättningar	5
3.2.1	Boendestöd	6
4	Boende i akuta situationer	6
4.1	Jourlägenhet.....	6
4.2	Regler och förutsättningar	6
4.2.1	Boendestöd	6
5	Arbetsplan	7
6	Organisation	7
7	Barnperspektivet	7
8	Den enskildes ansvar	8

1 Inledning

Socialtjänsten har inget generellt ansvar att ordna bostad åt individer och det finns inget stöd i Socialtjänstlagen (SoL) när det gäller rätten till bistånd i form av bostad åt bostadslösa i allmänhet (jfr prop. 1979/80:1 s. 200 och 356 samt prop. 2000/01:80 s. 92). Den enskilde får själv söka bostad via bostadsförmedlingar eller ställa sig i kö för bostad på annat sätt. Det kan dock finnas situationer där socialtjänsten kan bistå den enskilde om hen har speciella svårigheter att på egen hand skaffa bostad. Innan bistånd till boende kan beviljas ska möjligheterna att tillgodose behovet på annat sätt utredas samt den enskildes egna resurser tillvaratas.

De former av bistånd som regleras i denna riktlinje är;

- Socialt boende, andrahandskontrakt
- Socialt boende, akuta situationer

2 Syfte

Syftet med denna riktlinje är att förtydliga socialtjänstens ansvar i samband med bedömning av bistånd till boende. Syftet är också att bidra till likabehandling i kommunen samt vara ett stöd för handläggningen i boendefrågor. Riktlinjerna innebär inte någon inskränkning i den enskildes rätt att få en individuell prövning av sin ansökan.

Riktlinjen ger en generell beskrivning av socialtjänstens arbete och ger därmed information till medborgare, allmänhet och hyresvärdar vad de kan förvänta sig av socialtjänsten i Osby kommun.

3 Socialt boende – andrahandskontrakt

Socialt boende i form av andrahandskontrakt är en biståndsbedömd insats riktad till specifika målgrupper enligt avsnitt 3.1. Individen beviljas boende som ett bistånd enligt 4 kap 1§ SoL. Individen ska bedömas vara i behov av en mer permanent lösning för att i längden vara tillförsäkrad en skälig levnadsnivå. Syftet med biståndet är att den enskilde på sikt ska ha möjligheter att själv hyra ett boende. Beslut om socialt boende fattas enligt kommunstyrelsens delegationsordning.

Ett socialt boende i form av andrahandskontrakt innebär att Osby kommun hyr en lägenhet av en fastighetsägare och hyr ut lägenheten i andra hand till den individ som har bedömts ha behov av insatsen. Hyresförhållandet mellan den enskilde och socialtjänsten regleras genom ett skriftligt andrahandskontrakt vilket betyder att den enskilde betalar hyra till socialtjänsten i Osby kommun. Kontraktet ska undertecknas av enhetschef och den enskilde.

3.1 Målgrupp

Det finns regeringsrättsdomar (RÅ 1990 ref.119 och RÅ 2004 ref. 130) som ger viss vägledning i bedömningen vid ansökan om boende. För att tydliggöra grunder och säkerställa likvärdiga bedömningar har Kommunstyrelsens utskott för utbildning och arbete fastställt riktlinjer på området. Av dessa riktlinjer framgår att följande tre kriterier ska vara

uppfyllda för att en individ ska kunna beviljas bistånd enligt 4 kap 1§ i form av boende:

- Vara helt bostadslös – saknar tak över huvudet.
- Ha speciella svårigheter att på egen hand skaffa bostad (avser speciella svårigheter hos den enskilde, den enskilde saknar förmåga). Det är kombinationen av olika svårigheter och den individuella prövningen som måste ligga till grund för om man har en speciell svårighet. Enbart ekonomiska skulder är inte grund för att beviljas bistånd till boende. En förutsättning är också att det finns en tung social problematik. Om man enbart är drabbad av bostadsbristen tillhör man inte denna målgrupp.
- Tillhöra en socialt utsatt grupp som behöver särskild hjälp att anskaffa en bostad - Av rättspraxis framgår att vissa grupper i särskilda fall kan omfattas av rätt till bistånd i form av boende med stöd, hjälp till bostadsanskaffning eller stöd i att söka bostad på egen hand.

3.1.1 Socialt utsatta grupper

Av rättspraxis framgår att vissa grupper i särskilda fall kan omfattas av rätt till bistånd i form av boende med stöd, hjälp till bostadsanskaffning eller stöd i att söka bostad på egen hand:

- **Personer med missbruk**

Avser individer där missbruket medför ett behov av stöd i boendet på sin väg mot drogfrihet. Kan även avse individer som behöver stöd i att bibehålla nykterhet. Det är viktigt att bedöma den enskildes motivation och ansvarstagande, att den som söker vill ha hjälp att bli fri från sitt missbruk. Ett boendebeslut är en del av helhetssynen i rehabiliteringen där boendet kan vara ett stöd för individen att kunna hantera sin situation och missbruk. Missbruket i sig utgör ingen rätt till bistånd i form av boende. Finns inga speciella svårigheter hos individen har man inte rätt till bistånd.

- **Personer med funktionsnedsättningar**

Socialtjänsten har ansvar för bostadsanskaffning för individen med vissa funktionsnedsättningar som inte klarar av att bo självständigt enligt 5 kap. 7§ Socialtjänstlagen. Denna grupps rätt till bistånd avseende boende med särskild service utreds av handläggare inom socialpsykiatri. Denna riktlinje skulle kunna bli aktuell utifrån kommunens yttersta ansvar i nödsituationer.

- **Barnfamiljer**

Att vara förälder utgör i sig ingen rätt till bistånd i form av boende. Förälders förmåga att söka bostad på egen hand måste utgöra en del i prövningen. Har föräldern inga speciella svårigheter att söka bostad på egen hand, har man inte rätt till bistånd i form av bostad. Har en familj speciella svårigheter kan rätten till bistånd innefatta allt från att få hjälp till att söka bostad samt rätten till bistånd i form av bostad. Rätten till bistånd i form av bostad är avhängigt huruvida vederbörande behöver bo med stödinsatser eller inte. Kan en familj

sköta ett boende, det vill säga betala hyran i tid, inte störa sina grannar samt sköta en lägenhet på egen hand utan stöd är det en indikation på att rätten till bistånd i form av bostad kan ifrågasättas. Det hindrar inte att bistånd ändå kan utgå grundat i ett barnperspektiv för att förhindra en akut nödsituation eller utifrån en individuell prövning i ärenden med social problematik.

- **Hemmaboende ungdomar som har mycket speciella skäl till att flytta hemifrån eller ungdomar som tidigare varit placerade**

Enligt allmän praxis är det skäligt att den unge bor hemma fram till hen har egna ekonomiska möjligheter att flytta till egen bostad. I vissa rättsfall nämns 25 år, men det är ingen absolut ålder. För att en ungdom skall beviljas ekonomiskt bistånd till hyra för att flytta hemifrån skall mycket speciella skäl föreligga. I första hand skall man erbjuda stöd genom att arbeta med problematiken som föranleder ansökan.

- **Boendebistånd efter kriminalvård**

Individer som bedöms behöva stöd i att erhålla en bostad efter avtjänat straff för att minska risken för återfall i kriminalitet kan i vissa fall beviljas bistånd till boende. Bostaden skall i de fallen utgöra en del i en rehabiliteringsprocess. Individer med längre fängelsestraff bakom sig kan ha kommit långt från samhället. Socialsekreterare har ofta ingen kunskap av hur den sökande klarar av ett eget boende. Om den sökande har rätt till bistånd, kan det vara rimligt att bevilja ett socialt boende med högre grad av tillsyn, för att kunna bedöma förmågan att bo och behovet av andra stödinsatser. Huvudregeln är att en individ ska söka bistånd i den kommun han/hon var folkbokförd då vården inom kriminalvården startade.

- **Våld i nära relation**

Avser främst individer där det bedöms finnas behov av skyddat boende. Exempel på insatser i syfte att stödja och hjälpa våldsutsatta individer och barn som bevittnat våld kan vara till exempel ekonomiskt bistånd, hjälp med tillfälligt boende, rådgivande och stödjande samtal, förordnande av kontaktperson, förmedling av kontakter med myndigheter och frivilligorganisationer, hjälp med att söka efter ny bostad, kontakter med polismyndigheter och övriga rättsväsendet vid polisanmälan.

Det är inte bara individen akuta behov av insatser som är avgörande för om hen ska anses få det stöd och den hjälp hen är i behov av. Även behov av stöd och hjälp på kort och lång sikt bör utredas. Möjligheterna att flytta på förövaren i stället för den som är offer bör beaktas i utredningen. Vilka individer som ska anses ha behov av att flytta på grund av våld eller andra övergrepp får avgöras i varje enskilt fall utifrån den enskildes situation, men omfattar i vart fall den som har skyddade personuppgifter (prop. 2010/11:49 s. 88 f.).

3.2 Regler och förutsättningar

För andrahandshyresgästen gäller vanliga hyresrättsliga regler samt speciellt utformade regler som undertecknas innan inflyttning sker. Om den enskilde inte följer de krav som är förenade med biståndet kan beslutet omprövas och hyreskontraktet komma att sägas upp.

Hyrestiden skrivs på max ett år i taget och bör inte löpa längre än totalt tre år.

Som andrahandshyresgäst ska individen folkbokföra sig på adressen samt teckna en egen hemförsäkring.

I god tid inför en förlängning av hyresavtalet över två år ska en ansökan om avstående från besittningsrätten undertecknas och inges till hyresnämnden, särskild blankett för det finns.

Uppföljning av beviljats bistånd ska ske regelbundet utifrån individuella behov, men bör genomföras med intervaller om högst tre månader.

3.2.1 Boendestöd

Om behov finns ska individen få stöd i att ansöka om boendestöd. Utredning kring behov av denna insats görs inom förvaltningen Vård- och omsorg.

4 Boende i akuta situationer

Insatsen syftar till att kortsiktigt lösa en akut hemlöshet för enskilda individer med speciella svårigheter att skaffa en bostad på grund av att de har en särskilt utsatt social situation. Orsaken kan vara behov av skydd eller vid akut hemlöshet som uppstått på grund av missbruksproblematik, funktionsnedsättning eller andra särskilda psykosociala problem. I samtliga fall gäller att individen saknar resurser att tillgodose det akuta behovet på egen hand.

4.1 Jurlägenhet

Ett övergripande kriterium för att beviljas bistånd till socialt boende i akuta situationer enligt SoL 4 kap 1§ är att individen befinner sig i en nödsituation och helt saknar möjlighet att ordna tak över huvudet. Individen skall innan placering kunna redogöra för hur hen själv har försökt att lösa sin situation.

I första hand beviljas boende i en av Osby kommuns jurlägenheter. Boende i jurlägenhet innebär boende i en möblerad lägenhet. Akutboende används vid de tillfällen då boende måste lösas samma dag och det inte finns någon jurlägenhet tillgänglig. Akutboende kan innebära boende på till exempel hotell eller vandrarhem.

4.2 Regler och förutsättningar

För individen gäller de regler som finns vid respektive boendalternativ samt speciellt utformade regler som undertecknas innan inflyttning sker. Om den enskilde inte följer de krav som är förenade med biståndet kan beslutet komma att omprövas. Uppföljning av beviljat bistånd ska ske regelbundet utifrån individuella behov, men bör genomföras med intervaller om högst två veckor. Bistånd ges för en begränsad tid, en månad i taget, högst tre månader, för att den enskilde ska ges skälig tid att på egen hand finna ett annat boende.

Avgift om 80 kronor/dag tas ut vid boende i akuta situationer.

4.2.1 Boendestöd

Om behov finns ska individen få stöd i att ansöka om boendestöd. Utredning kring behov av denna insats görs inom förvaltningen Vård- och omsorg.

5 Arbetsplan

I direkt anslutning till att ett bistånd i form av socialt boende, både i form av andrahandskontrakt och i akuta situationer ska en arbetsplan upprättas. I arbetsplanen ska en planering framåt anges, vad som åligger den enskilde att jobba med samt hens stödbehov.

Innehållet i arbetsplanen ska matcha skälen till det beviljade biståndet och följande ska framgå:

- Beslutet
- Syftet med biståndet
- Vad den enskilde ska göra för att lösa sin situation på egen hand, hur hen ska söka bostad på egen hand och hur det ska följas upp.
- Hur och när uppföljning av arbetsplanen och dess innehåll ska ske.
- Vad händer om den enskilde inte nyttjar platsen eller missköter sig i boendet

Arbetsplanen ska upprättas i två exemplar och undertecknas i original av den enskilde samt handläggande socialsekreterare. Biståndet ska följas upp och omprövas regelbundet.

6 Organisation

Beslut och uppföljning av bistånd i form av socialt boende avseende vuxna utförs av handläggare på socialtjänstens vuxenenhet inom förvaltningen Utbildning och arbete.

Utredning kring behov av boendestöd utförs av handläggare inom förvaltningen Vård och omsorg. Boendestöd verkställs av boendestödjare inom förvaltningen Vård och omsorg.

När det gäller hemmaboende ungdomar under 18 år samt ungdomar som tidigare varit placerade utförs viss handläggning av Barn- och Familjeenheten inom förvaltningen Barn- och skola. Rutiner för detta finns i respektive verksamhet.

Bostadskoordinator inom förvaltningen Utbildning och arbete är kontaktperson gentemot hyresvärdar och ansvarar för praktiska uppgifter.

7 Barnperspektivet

Barnperspektivet ska alltid beaktas i ärenden om bistånd enligt SoL. Det innebär att socialtjänsten ska värdera vilka följder olika beslut får för barnet, utan att för den sakens skull ta över föräldrarnas ansvar. Det ska särskilt beaktas om det finns några speciella behov hos barnen och hur det i så fall påverkar boendesituationen och vardagen, exempelvis om det finns barn med funktionsnedsättning.

8 Den enskildes ansvar

Bistånd i form av boende kan bli aktuellt om det föreligger ett biståndsbehov och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt, till exempel via annan huvudman eller av den enskilde själv. Den enskilde ska själv ta ansvar för sin egen livssituation.

Att söka och få ett eget boende är en process som kan ta lång tid, frånsett vid akuta situationer. När den enskilde vänder sig till socialtjänsten för att söka bistånd i form av boende kommer hen att behöva redogöra för vad hen själv har gjort för att lösa sin situation. Det som socialtjänsten i en utredning bland annat ställer frågor kring och förväntar sig att den enskilde själv har gjort är bland annat;

- Ställt sig i bostadskö hos kommunalt bostadsbolag samt anmält sig som bostadssökande till privata hyresvärdar
- Sökt bostad via internet, anslag i affärer med mera
- Undersökt alternativ till att bli godkänd som hyresgäst, till exempel undersökt möjligheten till privat borgensman
- Aktivt sökt bostäder på andrahandsmarknaden